

le počasi pomikal kvišku po nji. Seveda ude je imel že vse premrle, in pa, in pa — — bal se je. In nedvomno bi bilo tudi kaj padlo, ali pa bi se mu bila ušesa malo nategnila, ko bi bila žagar in hlapec sama dobila Jakca. Gospodična Malka pa mu je rekla:

„Za jedenkrat si bil dovolj kaznovan, zato ti jaz prizanesem, toda varuj se, varuj; kaj bo drugič, se pa ne vé!“

Hvaležno je pogledal Jakec usmiljeno gospodično, pa le za hip, zakaj brž je zopet povetil oči, ker ga je bilo grozno sram; potem je vzel pisker in slamnik in šel, izprva počasi, potem pa vedno urneje s ponesrečenega ribjega lova. Postrv je vrgel nazaj v potok in sklenil: „Nikoli več, nikoli več!“

Doma je imel pa précej potem dovolj posla: sušiti se je moral. Preoblekel se je, potem pa nesel na solnce vse, kar je imel pri lovu na sebi: slamnik, predpasnik, srajco, hlačice, žepno rutico tudi, še pipec, da ne bi se ga lotila rja. In solnce je bilo Jakču milostno; vse mu je posušilo in pogrelo. Predno se je Micka zbudila in so se mati vrnili s polja, bil je zopet v prejšnji obleki. „Hvala Bogu“, oddihnil si je, „pa se je še dobro izšlo!“

Težko če ni bilo dve leti pozneje, ko je srečala Jakca in njegovo mater gospodična Malka.

„No, dečko, kaj pa postrvi, ali še kaj pomniš?“

„Še“, zardel je Jakec, „še, pa bom še.“

Ta dan so šele zvedeli Jakčeva mati, v kakih stiskah je bil njihov sinček takrat, ko je hotel ribe krasti. Toda Jakec se je v tem času že popolnoma poboljšal, zato pa ni bilo sile. Kakor oni nesrečni dan, tako ga je tudi sedaj branila gospodična Malka.

K u r a - č o p k a.

(Iz ruskega prevel *Brinjos*.)

Na dvorišču je bilo hladno. Sneg je naletaval in zavijal je mrzli krivec, da so mrazu škripale lesene stene.

A v sobah je bilo toplo od prijetno razgretih pečij. Da, v kuhinji je bilo celo vroče, tako da je kuharica Afrozinja nekoliko odprla duri v vežo. Z dvorišča je zavel mrzel zrak črez prag in ostra sapa je legla na tla. V kuhinji je postalo hladno, in Afrozinja je zopet priprla duri.

Kuharica je bila že precej postarna in je na večer kaj slabo videla. Sedela je za mizo in pletla nogavico. V dimniku nad ognjiščem je žalostno tulil veter, kakor da bi prosil, naj mu dovolé, da se pogreje.

Kadar je veter potihnil, postalo je v kuhinji tako tiho, da se je slišalo škrtanje mišij v kotu in žužnjanje ščurkov za podbojami.

Nakrat zasliši Afrozinja:

„Kooo, kooo ...!“

„Kaj je neki to?“ si je mislila starka. Odložila je nogavico in radovedno pogledala okrog. Bilo ni ničesar. Začela je zopet plesti, a takoj se je zopet oglasilo:

„Kooo, kooo . . .!“

Sedaj je pa vzela Afrozinja z mize svetilnico in je šla pregledovat po vseh kotih v kuhinji. Glej, nakrat pa zasliši pred seboj, pred svojimi nogami kokodakanje! Starka si je popravila naočnike na nosu ter se pripognila, in zagledala je — kuro.

„Ni mogoče, ti, čopka!“ se je čudila kuharica. „Ah, res, čopka je . . .! Ti, avšica, ti! Kako si neki prišla sem-le? Mogoče, ko sem bila odprla duri . . .“

Afrozinja je pogladila sè svojo koščeno roko kurico. Le-ta je mirno počenila na tla pod klopjo. Bila je vsa razmršena in blatna; čopek na glavi je bil razkuštran, grebenček je pobledel in zobčki na njem so počrneli od mraza. Kurica je sukala glavo na vse strani, pogledujé na Afrozinjo sedaj z desnim sedaj z levim očesom, in je žalostno kokodakala.

„Oh, ti ubožica! Kako te zebka, sirotica!“ je pomilovala Afrozinja kuro, katero je bila vzela v naročje. Dva prsta na desni nogi sta ji bila popolnoma ozebla in kurica je to nogo vedno privzdigovala in jo skrivala v perje.

Afrozinja je natrosila pred čopko ajdove kaše. Nazobala se je je do sita; potem se je pa še napila vodice iz nastavljene ji skledice. Nato jo je spustila Afrozinja na topli prostorček pod ognjiščem.

„Posedi tu, in se pogrej!“ dejala ji je. „A jutri te zanesem zopet v kurnik.“

Toda kurica je bila tako slaba, da se je zjutraj kuharici smilila, da bi jo nesla na mrzlo: pustila jo je pod ognjiščem.

Čemu je neki čopka zbežala iz kurnika?

Prikradel se je bil v kurnik dihur in je razpodil prestrašeno kuretino. Zbegane ptice so razbile okence v kurnikovi steni in se razpršile na vse strani. Nekatere so prenočevale na podu v skednju, nekatere v vejevju goste breze za kletjo, a jedna jarčica je sfrfotala celo na kozolec in se zakopala v slamo. Našli so jo tam zjutraj spečo. Čopka je pa pobegnila pred dihurjem v vežo in se naposled prikradla skozi odprta vrata v kuhinjo.

Afrozinja je pridno stregla kuri: skrbno jo je pojila in krmila. Čopka je vedno čepela pod ognjiščem, le kadar je družina že poobedovala, pristopicala je pod mizo pozobat raztresene drobtine. Od toplote in od tečne piče se je v kratkem popravila. Ozebla prstka sta zopet oživelá, — a blede grebenček je porudel. Perje je postalo čisto in gladko, čopek pa se je našopiril kot krasna perjanica na čeladi. Kurica se je znatno odebelila.

„Kako si postala težka!“ — govorila ji je Afrozinja, kadar jo je vzdigovala raz kolen, kamor je čopka pogostoma vzletevala.

Ona je bistro pogledavala starko, kadar ji je le-ta gladila mehko perjiče po hrbtu.

Dasi tudi je kurica do cela ozdravela in se popravila, obdržala jo je vendar Afrozinja vso zimo v kuhinji, ker se je navadila prijazne gostinje.

Kakor za zahvalo za postrežbo in topli prostorček, jela je čopka nesti jajca. V oglu pod ognjiščem, sredi mehkih, platnenih cunj, naredila si je gnezdo, in malo ne sleherni dan vzela je kuharica iz njega po jedno jajce.

„Glej, glej, kako si pridna! No, to je lepo!“ — hvalila je Afrozinja kurico.

Čopka pa je obračala glavo na stran, pogledovala z jednim očesom na kuharico in odgovarjala zategnjeno:

„Ko-ko-ko, ko-ko-ko!“

Samo nekaj ni bilo Afrozinji po volji — namreč krik in vik čopkin, kadar je naznanjala, da je znesla jajce. Kričala je na vse grlo:

„Ko-kodajc, ko-kodajc!“

„Da bi te! Kaj se boš ujedala!“ — hudovala se je Afrozinja nad kurico.

„Saj že vem, kokodajc, da si znesla dosti jajc.“ Čemu še torej kokodajskas na vse pretege?“

A čopka se je otresala, letala po kuhinji in kričala ven in ven:

„Ko-kodajc, ko-kodajc!“

Na spomlad je jela čopka klaverno postopati po kuhinji. Afrozinji se je dozdevalo, da jo vleče ven na prosto; spustila jo je tedaj na dvorišče.

Čopka je veselo begala s svojimi tovarišicami in se z njimi grela na solncu, ali pa brskala okoli luž na prekopnjah. Le v mraku ali kadar je bilo treba znesti jajce, se je vrnila v kuhinjo pod ognjišče.

Do velike noči je nanescala veliko canjico jajc. Afrozinja ni mogla pre-hvaliti svoje čopaste putike; hudovala se ni niti več na njen glasni kokodák.

Po veliki noči, ko je spomlad že povsè nastopila svoje kraljestvo in je solnce prijetno prigrevalo na dvorišču, je čopka nakrat izginila. Na večer se ni vrnila pod ognjišče, naslednji dan tudi ne; ves teden je že ni bilo, in še dalje ne in ne! Nikjer je ni hotelo biti, kakor da jo je pobrala noč. Mogoče, da jo je ugrabil dihur ali kragulj, mogoče, da so jo raztrgali psi, a mogoče tudi, da se je sama kako ubila, — mislila si je Afrozinja. Starko je sililo na jok, tako se ji je tožilo po ljubljeni čopki.

Na dvorišču je bilo prav prijetno. Žarko spomladnje solnčece se je prijazno poigravalo s svojimi zlatimi žarki. Pihljaj je topel veter, mehko božajoč razgreta lica. Trava po livadah in tratah je ozelenela in škrjančki, škorci in liščki so ubrali svoje zveneče glasove. Poskakujoči potočki so žuboreli po obronkih nizdolu, kjer so se tajale še poslednje lise južnega snega.

Zimska okna so že snemali po vsem poslopju. Tudi v kuhinji je snela Afrozinja svoje okence. Od zunaj je zavel v zaduhlo kuhinjo sveži spomladanski zrak, nasičen od prijetnega duha brezovega lističja in krehlikovih mladik.

Afrozinja se je vstopila pred odprto okno in, pokrivši z roko oči pred solncem, opazovala življenje na dvorišču: po mlaki so plavale race, purmani so važno korakali sem in tja, a psi so se igrali in prekopicevali. Tik pod oknom so skakljali in čivkali vrabci. Na smetišču se je ogrevala mačka. Kure so brskale s krempeljci po pesku in letale za metulji.

„Ah, kako bi se moja čopka veselila z njimi!“ — je vzdihnila Afrozinja. „Že tri tedne je nisem videla, sirotice!“

Starki se je storilo milo, ko se je spomnila svoje ljube jarčice. Kar zasliši nekak pisk, tanek, nežen pisk:

„Ci-bi, ci-bi!“

Spočetka je mislila starka, da cvilijo miši pod deskami; toda spoznala je kmalu, da tega ne delajo miši, in da ta tanki glas ne prihaja iz kuhinje, ampak z dvorišča, sèm izza ogla.

Afrozinja je šla na dvorišče, a pohodila bi bila skoraj nekaj piščet pred pragom. Sedaj ji je bilo jasno: piščeta so čivkala. Starka je vzkliknila same radosti; skoraj da sama sebi ni verjela: snela je raz nosa zaprašene naočnike in jih obrisala z robcem. Pred njo je stala čopka, obkrožena od trume drobnih otročičkov. Piščeta so bila vsa, od prvega do zadnjega, rumena ko vosek, in tako majčkена, slaba. Videlo se je, da so, ne dolgo tega, izlezla iz jajčnih lupin.

Čopka je bila zelo shujšana, grebenček ji je pobledel in perje ji je sršalo vse vprek. Razsrjena je neprenehoma pripogibala glavo k tlom in sklicavala svojo deco:

„Klu, klu, klu!“

Kadar so se ji približale druge kure, je našopirila peruti in se kregala razdražena:

„Kurrr, kurrr . . .!“

„Oj, ti, kvokljica, moja!“ — se je smejala Afrozinja. „In koliko si jih privedla . . .! Več ko desetorico . . . A nikdo ni vedel, kam si prešla. Sedaj se mi pa že dozdeva, kje si prečepela te tedne: pod trami, na koncu dvorišča. Tam je voda blizu v jarku in tam je še dokaj zrnja v slami.“

Čopka je pogledavala starko in trdila v jednomer:

„Klu, klu, klu!“

Afrozinja se je nagnila k čopki in jo je hotela kakor drugekrat poglobiti po hrbtu. Kvoklja, misleč, da ji hoče vzeti pišče, kljunila je starko v roko.

„Kako si huda, čopka!“ — dejala je Afrozinja.

Nato je šla kvoklja pogledat v vežo in je vabila drobne cibice k sebi. Toda te niso mogle niti črez prag; šele Afrozinja jih je spravila črez to visoko „goro“.

Sedaj je vedla čopka, ponosno korakaje in kokotaje, svojo družino v kuhinjo.

Afrozinja je gostoljubno sprejela nepričakovane goste. Hitro je ocvrla jajce in ga nadrobila piščetom, a sitni kvokači je natrosila drobtin od črnega kruha.

Po tečni „južini“ je spravila čopka svojo družinico pod ognjišče. Tu je prebivala z majčkено deco dotlej, da jim je porastlo perje.

Čopka je bila tako huda, da je celó mačko pregnala iz kuhinje. Zaganjala se je tako silno v njo in jo kljuvala ter bila s perutnicami tako neusmiljeno, da je zbegana muca zapustila svoj topli prostorček na ognjišču.

Ko so se piščeta operila, odvedla jih je kvoklja izpod ognjišča na dvorišče; a na večer se ni vrnila z njimi v kuhinjo, ampak spravila jih je spat v kurnik na kuropetnik.

Piščeta so se vrgla do cela po stari čopki: vsem je vzrastel lep čopek na glavi. A stara puta je tudi pazila na svoj zarod! Vse se je je balo: race, kure, gosi, da, celó psi. Le največji purman se ni brigal za jezavo kvokačo; zaokroževal je svoj rep, napihoval se kot kovaški meh, brusil s perutnicami po pesku in se hudoval in kregal: „Pur, pur! Havdr, havdr!“

Čopka je neprenehoma iskala živeža svojim mladičem. Ako je našla črvička ali zrnce, klicala jim je radostno: „Cip, cip!“ Če je pa bil košček prevelik, razkljuvala ga je na drobno. Kadar je krožil pod nebom jastreb, počenila je v travo ali pod grm, razprostrla peruti in silno kričala: „Kurr, kurr!“ Piščeta so se brž poskrila pod njo, in le sedaj in sedaj je pokukala kaka plašna, čopasta glavica izpod gostega perja.

Čim bolj so se piščeta utrjevala, tem manj je skrbela čopka za nje. O kresu jih je pa že povsè zapustila, in drobne cibike so odslej kar same letale po dvorišču in si iskale hrane.

Koncem leta se je jela čopka skubsti. Perjiče ji je izpadalo drugo za drugim, in polukaval je iz bradovičaste kože nov, mehek mah. Kmalu je oblekla popolnoma novo obleko. Črez nekaj tednov je zopet odebeléla, grebenček se je zopet pobarval temnordeče, in nesla je zopet jajca, toda ne več v kuhinji, ampak v kurniku.

„Popolnoma si pozabila name!“ — očitala je Afrozinja čopki.

Čopka pa je ravnodušno pogledavala z jednim očescem na starko in spraševala:

„Ka-koó, ka-koó!“

„Kako, kako? Kaj jaz vem, kako...?“ smejala se je Afrozinja.

Približala se je zima. Selilne ptice so že odletele v tople kraje; listje po drevju je orumenelo in popadalo na tla. Po nebu so plavali temni oblaki, a iz njih je pršil droben dež in naletavale so snežinke. Kure, race in purmani ždeli so skoraj ves dan v kurniku; ako se je kateri izmej njih ojunačil in šel brskati na smetišče, nagnal ga je brž mrzli sever v varno zavetišče. Ko je zapadel debel sneg, bilo je pa konec tudi teh kratkih izprehodov.

Razmršene kure in pure so klaverne in otožne sede le na drogih kuropetnika; stiskale so se druga k drugi, da bi jim bilo gorkeje. Race so se pa zakopale na tleh v slamo. Sredi kurnika je bilo korito, kamor so nasipali ovsa in koruze za pičo. Namesto vode dajali so jim v drugo koritce snega, kajti voda bi jim zamrznila. Na jedino okence je narisal mráz take ledene cvetlice, da se je le nekoliko svetlikalo skozi nje. V kurniku je bilo temno, mrzlo in neprijetno.

Nekega mrzlega zimskega dne, ko bi človeku ne kazalo, da bi pomolel svoj nos v ostro burjo, sedela je Afrozinja v topli kuhinji in pletla nogavico. V dimniku je žalobno zavijal veter, in v okna je zaganjal metež snežinke.

Afrozinji se je splazila na kolena mačka; igrala se je s klopčičem, a nakrat je snela starki nekaj pentelj: zapodila jo je zato s kolen. Muca se je spravila spat na peč. Temnilo se je že. Afrozinja je hotela do mraka doplesti nogavico; gibala je zato tem urnejše svoje prste. Naposled je dokončala svoje delo; vstala je tedaj in stopila v vežo prižigat svetilnico.

Toliko da je odprla kuharica duri v vežo, že je smuknila v kuhinjo čopka.

„Lej, jo, lej! Sedaj si se spomnila!“ — razveselila se je Afrozinja kurice. „Saj sem vedela, da ti bo v kurniku dolgčas!“

Čopka pa je srdito kokodakala, pogledala oblastno po kotih in se spravila nato pod ognjišče!

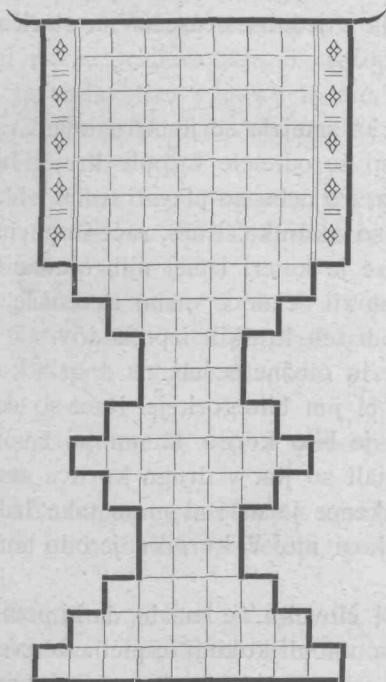
„Glej, tako je boljše!“ — se je smejala starka. „A kaj goniš še vedno svoj: ka-koó, ka-koó...?“ Saj sedaj sama veš, kako je boljše: na toplem, pod ognjiščem.

In čopka je bila zopet pri Afrozinji v gosteh.

LISTJE IN CVETJE.

Naloga.

(Priobčila Pepina Furlani.)

A, bol, ca, ce, če, drij, i, i, i, ja, ja, je, ji, kan, ko, ko, las, li, lo, me, mle, mon, ni, nik, no, pe, pi, sel, si, skač, slo, smrt, stot, sve, te, tek, tost, tr, u, ve, vec, vo, vre, vri, za, zor.

Tu navedene zloge sestavite v besede, katere naj značijo: 1. del kolovrata, 2. sad, 3. opico, 4. vojaški dostojanstvenik, 5. mesto na Koroškem, 6. dan v tednu, 7. reka na Kranjskem, 8. naslov svetega očeta, 9. hrana, 10. pozdrav Mariji, 11. kar ima vsaka oseba in vsaka reč, 12. se vzame pri ločenju, 13. prerok, 14. pokriva človeško glavo, 15. navdajajo marsikoga, 16. začetek jutra, 17. možko ime, 18. veslonožec, 19. žuželka (črnuh).

Najdene besede napišite v vodoravne vrste, srednja navpična vrsta pa vam pove besede, katere je izrekel Jezus pri zadnji večerji.

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Spominska knjižica.

8.

Za tujo krsto solze liti,
To mnogim ni težko storiti.
A lepše — če se sreče veseliš,
Vrline tuje tudi rad slaviš,
Veselo zreš obraze jasne,
Ko Tvoje sreče zvezda ugasne. — a

9.

Okna so naša ušesa, oči,
Usta so vrata, ki v srce držé:
Čuvaj te zvesto življenja vse dni,
Pa si ohraniš nedolžno srcé. — a

10.

Sreča časna nam deli darove
Ne za dolgo, le za kratke dneve,
Modri človek pa nakupil bo
Večnih blagrov si za srečo to. — a

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripravniški dom“. — Urejuje Ant. Kržiš. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.